

Förslagsskrivelse.

Diario nr	1002
Ank. den	24/81
Besv. den	/.....

39

Till

Kungl. Skolöverstyrelsen.

Styrelsen för Sverges folkskolläraryrkeförbund, som av Kungl. Skolöverstyrelsen beretts tillfälle inkomma med yttrande över 1937 års skolmateriellsakkunnigas utredning och förslag rörande fri undervisningsmateriell för folk- och fortsättningsskolor, får härmed vördsamt anföra följande.

Förbundsstyrelsen ansluter sig principiellt till den av de sakkunniga uttalade uppfattningen, att, då det allmänna ålägger barnen obligatorisk skolplikt, dessa av det allmänna böra erhålla den undervisningsmateriell, som härför kräves. Likaså finner förbundsstyrelsen, att de sakkunniga förebragt bärande skäl för att även från social liksom från rent praktisk synpunkt fri undervisningsmateriell bör tillkomma samtliga elever i folk- och fortsättningsskolan oavsett målsmännens ekonomiska ställning.

Beträffande frågan huruvida kostnaderna för undervisningsmateriellen böra helt gäldas av statsmedel eller delvis bekostas av skoldistriktet, finner förbundsstyrelsen i likhet med de sakkunniga, att kostnaderna böra bestridas av statsmedel. Endast härigenom torde det bli möjligt att skapa en likvärdig standard i fråga om undervisningsmateriell i samtliga skoldistrikt. De administrativa olägenheter, som ett system baserat på de olika skoldistriktens ekonomiska bärkraft skulle medföra, ha av de sakkunniga klart påvisats.

I utredningen föreslås, dels att läseböcker för folk- och fortsättningsskolor ävensom bredvidläsningslitteratur och biblar lämnas såsom lån till eleverna, dels att egentliga läroböcker samt arbetsböcker lämnas såsom gåva, därvid effektiv kontroll utövas över böckernas vård samt att varje elev erhåller endast en lärobok av varje slag, vilket även skall beaktas vid elevernas flyttning

mellan olika skoldistrikt, dels slutligen, att erforderlig förbrukningsmateriell ställes till elevernas förfogande såsom gåva, med den inskränkningen, att viss förbrukningsmateriell, exempelvis färglådor, penslar, linjaler o.d., tillhandahålles såsom lån.

De sakkunnigas ovan angivna förslag till normer för materiellens tillhandahållande finner förbundsstyrelsen vara från pedagogisk synpunkt lämpliga. Mot de i utredningen föreslagna grunderna för statsbidrag samt de förordade distributionsformerna har förbundsstyrelsen heller intet att invända.

Vid flerfaldiga tillfällen beröra de sakkunniga frågan om kontrollen av den fria undervisningsmaterielen. Sålunda framhålles på sid. 140 skoldistriktens intresse av en effektiv kontroll. De sakkunniga anföra: "Under förutsättning att bestridandet av kostnaderna för undervisningsmateriell sker efter fastställt belopp per barn och år, torde det ligga i skoldistriktens intresse att vidtaga nödiga kontrollåtgärder till förebyggande av slöseri, varför särskilda statliga föreskrifter i detta avseende synas obehövlige." De sakkunniga föreslå endast "att nödiga föreskrifter om handhavande av den fria skolmaterielen och därmed följande skyldigheter för lärare och lärjungar införas i för varje skoldistrikt gällande reglemente och ordningsstadga samt att i instruktionen för statens vederbörande folkskolinspektör införas föreskrifter om folkskolinspektörs skyldigheter beträffande övervakningen av den fria skolmaterielens handhavande."

Förbundsstyrelsen vill i detta sammanhang erinra därom, att de sakkunnigas förslag förutsätter ökade skyldigheter för folkskolans lärare beträffande materiellens anskaffande, utdelning och kontroll av dess användning, och detta i en omfattning, som icke klart framgår av de sakkunnigas förslag, vari överlåtes åt skoldistriktet att närmare avgöra under vilka former den av de sakkunniga förordade kontrollen bör ske.

Givetvis bör från skoldistriktet krävas garantier att den till disposition ställda materiellen utan slöseri och på ändamålsenligaste sätt kommer till användning vid undervisningen. Men å andra sidan är det för undervisningens bedrivande av största

vikt, att behöfelig materiell städse och utan dröjsmål står till lärjungarnas förfogande. Ett alltför rigoröst upprätthållande av kravet på att varje lärjunges behov av skolmateriell måste motsvara en fastställd normalförbrukning kan lätt leda till konflikter mellan hemmen och skolan, varvid den enskilde läraren kommer i en obehaglig mellanställning såsom den som närmast har hand om materiellens distribuering. Förbundsstyrelsen vill betona, att talrika erfarenheter ge vid handen, att lärarkåren redan nu, i de skoldistrikt som genomfört fri undervisningsmateriell, mångenstädes utsatts för obehag vid fördelningen och redovisningen av skolmaterielen. ~~I de fall, då elev genom vårdslöshet förstört eller haft bort till honom utdelad materiell, förutsätta de sakkunnigas förslag, att det må åligga vederbörande målsman att ersätta eller anskaffa ny materiell. Ett minutiöst tillämpande från skoldistriktens sida av denna i och för sig riktiga princip skulle otvivelaktigt vara ägnat att skapa en för skolarbetet och skolans anseende skadlig irritation mellan hemmen, lärarna och de lokala skolmyndigheterna.~~

Förbundsstyrelsen, som anser, att lärarkåren måste i undervisningens intresse påtaga sig de ökade förpliktelser, som de sakkunnigas förslag otvivelaktigt innebär, vill emellertid kraftigt betona, att förutsättningen härför måste vara att vid en kommande lagstiftning garantier skapas för att ett smidigt och för skolundervisningens bästa gagneligt förfaringssätt måtte komma att av statsmakterna och de kommunala myndigheterna tillämpas.

Under förväntan att blivande statliga bestämmelser och de föreskrifter, som av de sakkunniga föreslås böra införas i varje skoldistrikts reglemente och ordningsstadga, måtte komma att erhålla en formulering, som motverkar en byråkratisk eller av missriktad sparsamhet präglad kontroll av skolmateriellens användning, vill förbundsstyrelsen tillstyrka de sakkunnigas förslag i förevarande hänseende.

Med de synpunkter och erinringar som ovan anförts vill styrelsen för Sverges folkskolläraryförbund instämma i 1937 års skolmateriellsakkunnigas förslag rörande fri undervisningsmateriell för folk- och fortsättningsskolor.

Vördsamt

FÖR STYRELSEN FÖR SVERGES FOLKSKOLLÄRARFÖRBUND